

استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ ابزار مالی: شناخت و اندازه‌گیری

در آوریل ۲۰۰۱، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ (IAS 39) با عنوان «ابزار مالی: شناخت و اندازه‌گیری» را تدوین کرد که در اصل در مارس سال ۱۹۹۹ به وسیله کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASC) منتشر شده بود. این استاندارد، جایگزین استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ اصلی، با عنوان «ابزار مالی: شناخت و اندازه‌گیری» شد که در سال ۱۹۹۸ صادر شده بود. استاندارد شماره ۳۹ اصلی خود بعضی از بخشهای استاندارد شماره ۲۵ (IAS 25) با عنوان «حسابداری سرمایه‌گذاریها» را جایگزین می‌ساخت که در سال ۱۹۸۶ منتشر شده بود.

در دسامبر سال ۲۰۰۳، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، نسخه تجدیدنظر شده استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ را به عنوان بخشی از دستور کار اولیه پروژه‌های فنی، منتشر ساخت. افزون بر این، استاندارد شماره ۳۹ تجدیدنظر شده یک بخش رهنمود استقرار (IG) را دربر می‌گرفت که یک مجموعه پرسش و پاسخ را جایگزین می‌ساخت که به وسیله کمیته رهنمود استقرار استاندارد ۳۹ تهیه شده بود.

آشنایی با

استانداردهای

حسابداری

ابزار مالی

استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۱۳ (IFRS 13) با عنوان «اندازه‌گیری ارزش منصفانه» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، اصلاحات انجام شده در استانداردهای بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره‌های ۱۰ و ۱۲ و استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۲۷ با عنوان «واحدهای سرمایه‌گذاری» (منتشر شده در اکتبر ۲۰۱۲)، اصلاحات استاندارد ۳۹ با عنوان «نوسازی ابزار مشتقه و تداوم حسابداری مصون‌سازی» (منتشر شده در ژوئن ۲۰۱۳)، حسابداری مصون‌سازی در استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» و اصلاحات استانداردهای بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره‌های ۹ و ۷ (منتشر شده در ژوئن ۲۰۱۳)، اصلاحات سالانه در استانداردهای بین‌المللی گزارش‌شگری مالی دوره ۲۰۱۲-۲۰۱۰ (منتشر شده در دسامبر ۲۰۱۳)، استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۱۵ (IFRS 15) با عنوان «درآمد حاصل از قرارداد با مشتریان» (منتشر شده در مه ۲۰۱۴)، و استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» (منتشر شده در ژوئیه ۲۰۱۴).

استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۲ ابزار مالی : ارائه

در آوریل ۲۰۰۱، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۲ (IAS 32) با عنوان «ابزار مالی : افشا و ارائه» را تدوین کرد که به وسیله کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری در سال ۲۰۰۰ منتشر شده بود. استاندارد شماره ۳۲ با عنوان «ابزار مالی : افشا و ارائه» در اصل در ژوئن ۱۹۹۵ منتشر و پس از آن در سالهای ۱۹۹۸ و ۲۰۰۰ اصلاح شده بود.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، استاندارد تجدیدنظر شده شماره ۳۲ را در دسامبر ۲۰۰۳ به عنوان بخشی از دستور کار اولیه پروژه‌های فنی، منتشر ساخت. به علاوه، استاندارد تجدیدنظر شده رهنمود منظور شده در تفسیرهای مرتبط با عنوان «طبقه‌بندی ابزار مالی - ذخیره تسویه احتمالی (SIC 5)»، ابزار سهام سرمایه بازتحویل شده خود صاحبان یا سهام خزانه (SIC 16)، و حقوق صاحبان - بهای معاملات حقوق صاحبان (SIC 17) را دربر می‌گرفت.

پس از تجدیدنظر یاد شده، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، اصلاحات بیشتری را در مورد استاندارد ۳۹ انجام داد: • در مارس ۲۰۰۴، برای فراهم ساختن امکان استفاده از حسابداری مصون‌سازی ارزش منصفانه، به منظور استفاده در سبد مصون‌سازی ریسک نرخ بهره؛ • در ژوئن ۲۰۰۵، در ارتباط با زمانی که اختیار معامله ارزش منصفانه کاربردپذیر است؛ • در ژوئیه ۲۰۰۸، برای فراهم ساختن رهنمود به‌کارگیری استاندارد به منظور نشان دادن چگونگی به‌کارگیری اصولی که حسابداری مصون‌سازی بر آن قرار گرفته است؛ • در ژوئیه ۲۰۰۸، برای مجاز ساختن تجدید طبقه‌بندی بعضی از انواع داراییهای مالی؛ و • در مارس ۲۰۰۹، برای پاسخگویی به چگونگی اندازه‌گیری بعضی ابزار مشتقه تعبیه شده؛ اگر پیش از آن تجدید طبقه‌بندی شده بودند.

در اوت سال ۲۰۰۵، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۷ (IFRS 7) با عنوان «ابزار مالی : افشا» را منتشر ساخت. در نتیجه، الزامهای افشایی که در استاندارد شماره ۳۹ وجود داشت به استاندارد ۷ منتقل شد.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری همیشه اصرار داشت که کل استاندارد شماره ۳۹ را با استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۹ (IFRS 9) با عنوان «ابزار مالی»، جایگزین خواهد ساخت. با این حال، هیئت در پاسخ به درخواستهای گروههای ذینفع که خواستار بهبود سریع حسابداری ابزار مالی بودند، پروژه خود برای جایگزینی استاندارد ۳۹ را به سه مرحله اصلی تقسیم کرد. هیئت با تکمیل هر مرحله، فصلهایی از استاندارد شماره ۹ را منتشر می‌کرد و الزامهای متناظر در استاندارد ۳۹ را جایگزین می‌ساخت.

دیگر استانداردها، اصلاحات تبعی کوچکی بر استاندارد شماره ۳۹ داشته‌اند؛ از جمله، استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۱۰ (IFRS 10) با عنوان «صورت‌های مالی تلفیقی» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارش‌شگری مالی شماره ۱۱ (IFRS 11) با عنوان «توافقات مشترک» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱).

و ۱۲ و استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۲۷ با عنوان «واحد‌های سرمایه‌گذاری» (منتشر شده در اکتبر ۲۰۱۲)، حسابداری مصون‌سازی در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» و اصلاحات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره‌های ۷ و ۳۹ (منتشر شده در نوامبر ۲۰۱۳)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۵ با عنوان «درآمد حاصل از قرارداد با مشتریان» (منتشر شده در مه ۲۰۱۴)، و استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» (منتشر شده در ژوئیه ۲۰۱۴).

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷

ابزار مالی : افشا

در آوریل ۲۰۰۱، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۰ (IAS 30) با عنوان «افشا در صورتهای مالی بانک‌ها و نهادهای مالی مشابه» را تدوین کرد که در اصل در اوت ۱۹۹۰ به وسیله کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری منتشر شده بود.

در اوت ۲۰۰۵، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ با عنوان «ابزار مالی» را منتشر کرد که استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۰ را جایگزین ساخت و الزامهای افشای مندرج در استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۲ با عنوان «ابزار مالی : افشا و ارائه» را منتقل ساخت و در خود جای داد. در نتیجه، عنوان استاندارد شماره ۳۲ به «ابزار مالی : ارائه» تغییر یافت.

استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱ با عنوان «نحوه ارائه صورتهای مالی» (تجدیدنظر شده در سال ۲۰۰۷) واژه‌شناسی به‌کاررفته در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، از جمله استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ را اصلاح کرد. در مارس ۲۰۰۹، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری موارد افشای مندرج در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ درباره ارزش منصفانه و ریسک تصفیه را ارتقا داد.

افزون بر این، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ را اصلاح

همچنین، این استاندارد رهنمود پیشنهادی در قالب پیشنهادی تفسیر شماره ۳۴ (SIC D 34) را با عنوان «ابزار مالی - ابزار یا حقوق باز خریدنی به وسیله دارنده» که پیشتر منتشر شده بود، دربر می‌گرفت.

هیئت در دسامبر ۲۰۰۵، استاندارد شماره ۳۲ را با جابه‌جایی و انتقال تمام موارد افشای مربوط به ابزار مالی به استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ با عنوان «ابزار مالی : افشا»، اصلاح کرد. در نتیجه، عنوان استاندارد شماره ۳۲ به «ابزار مالی : ارائه» تغییر یافت.

در فوریه ۲۰۰۸، استاندارد ۳۲ برای الزامی ساختن طبقه‌بندی بعضی ابزار مالی باز خریدنی و تعهدهای ناشی از تصفیه، به عنوان حقوق صاحبان، تغییر پیدا کرد. هیئت در اکتبر ۲۰۰۹، استاندارد شماره ۳۲ را اصلاح کرد تا طبقه‌بندی بعضی حقوق تخصیص یافته به ارزش خارجی را به عنوان حقوق صاحبان الزامی سازد. رهنمود به‌کارگیری مندرج در استاندارد شماره ۳۲، در دسامبر ۲۰۱۱ اصلاح شد تا به بعضی تناقضهای مربوط به معیارهای پایای سازی داراییهای مالی و تعهدهای مالی پاسخ دهد.

دیگر استانداردها، اصلاحات تبعی کوچکی بر استاندارد شماره ۳۲ داشته‌اند؛ از جمله، بهبودهای انجام شده در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (منتشر شده در مه ۲۰۱۰)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۰ با عنوان «صورتهای مالی تلفیقی» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۱ با عنوان «توافقات مشترک» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۳ با عنوان «اندازه‌گیری ارزش منصفانه» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، اصلاحیه استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱ (IAS 1) با عنوان «نحوه ارائه اقلام سایر درآمدهای جامع» (منتشر شده در ژوئن ۲۰۱۱)، اصلاحات استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ با عنوان «افشا: پایای سازی داراییهای مالی با بدهیهای مالی» (منتشر شده در دسامبر ۲۰۱۱)، اصلاحات سالانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی دوره ۲۰۰۹-۲۰۱۱ (منتشر شده در مه ۲۰۱۲)، اصلاحات انجام شده در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره‌های ۱۰

در ژوئیه ۲۰۱۴

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری

نسخه کامل شده

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ را

منتشر ساخت

مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» و اصلاحات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ و شماره ۷ و استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ (منتشر شده در نوامبر ۲۰۱۳)، اصلاحات سالانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۲ (منتشر شده در سپتامبر ۲۰۱۴)، و اصلاحات استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱ با عنوان «برنامه افشا» (منتشر شده در سپتامبر ۲۰۱۴).

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹

ابزار مالی

در آوریل ۲۰۰۱، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹، با عنوان «ابزار مالی: شناخت و اندازه‌گیری» را تدوین کرد که در اصل به وسیله کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری در مارس ۱۹۹۹ منتشر شده بود.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری همیشه اصرار داشت که کل استاندارد شماره ۳۹ را با استاندارد

کرد تا انتشار استاندارد جدید ابزار مالی استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی» را منعکس سازد که به طبقه‌بندی دارایی‌های مالی و بدهی‌های مالی ارتباط داشت.

به‌علاوه، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ در اکتبر ۲۰۱۰ اصلاح شد تا واحدهای اقتصادی را ملزم سازد که برای تمام دارایی‌های مالی منتقل شده‌ای که به‌خاطر ادامه سروکار داشتن شرکت با دارایی منتقل شده، شناسایی آنها قطع نشده است، موارد افشا را تکمیل کنند. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در دسامبر ۲۰۱۱ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۷ را اصلاح کرد تا موارد افشا را در زمانی که دارایی‌های مالی با بدهی‌های مالی با وضعیت پایایی کردن همراه هستند، بهبود بخشند.

سایر استانداردها، اصلاحات تبعی کوچکی بر استاندارد شماره ۷ داشته‌اند؛ از جمله، اصلاحات استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱ با عنوان «معافیت محدود از موارد افشای مقایسه‌ای استاندارد شماره ۷ برای استفاده‌کنندگان از استاندارد برای نخستین بار» (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۰)، بهبودهای انجام‌شده در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (منتشر شده در مه ۲۰۱۰)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۰ با عنوان «صورت‌های مالی تلفیقی» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۱ با عنوان «توافق‌های مشترک» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۳ با عنوان «اندازه‌گیری ارزش منصفانه» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، اصلاحات انجام‌شده در استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱ با عنوان «نحوه ارائه اقلام مندرج در سایر درآمدهای جامع» (منتشر شده در ژوئن ۲۰۱۱)، اصلاحات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ و ۷ با عنوان «تاریخ مؤثر الزام‌آور و موارد افشای دوره‌گذار» (منتشر شده در دسامبر ۲۰۱۱)، اصلاحات انجام‌شده در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۰، شماره ۱۲، و استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۲۷ با عنوان «واحدهای سرمایه‌گذاری» (منتشر شده در اکتبر ۲۰۱۲)، حسابداری مصون‌سازی در استاندارد بین‌المللی گزارشگری

بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ با عنوان «ابزار مالی»، جایگزین سازد. با این حال، هیئت در پاسخ به درخواستهای گروههای ذینفع که خواستار بهبود سریع حسابداری ابزار مالی بودند، پروژه خود برای جایگزینی استاندارد ۳۹ را به سه مرحله اصلی تقسیم کرد. هیئت با تکمیل هر مرحله، فصلهایی از استاندارد شماره ۹ را منتشر می‌کرد و الزامهای متناظر در استاندارد ۳۹ را جایگزین می‌ساخت.

در نوامبر ۲۰۰۹، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری فصلهایی از استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ را که مربوط به طبقه‌بندی و اندازه‌گیری داراییهای مالی بود، منتشر ساخت. در اکتبر ۲۰۱۰، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری الزامهای مربوط به طبقه‌بندی و اندازه‌گیری بدهیهای مالی را به استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ افزود. این بخش، الزامهای مربوط به اوراق مشتقه تعیین شده و چگونگی به حساب آوردن تغییرهای ایجاد شده در ریسک اعتبار خودی مربوط به بدهیهای مالی مشخص شده در قالب ارزش منصفانه را شامل می‌شود.

افزون بر این در اکتبر ۲۰۱۰، هیئت تصمیم گرفت الزامهای مربوط به قطع شناخت داراییهای مالی و بدهیهای مالی را بدون تغییر از استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ به استاندارد جدید منتقل سازد. در نتیجه این تغییرها، در اکتبر ۲۰۱۰ هیئت به بازسازی استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ و «مبنای نتیجه‌گیری» مربوط به آن دست زد. در دسامبر ۲۰۱۱ هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری تاریخ مؤثر الزام‌آور استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ را به تعویق انداخت.

در نوامبر ۲۰۱۳، هیئت یک فصل «حسابداری مصون سازی» به استاندارد یادشده افزود. به علاوه، هیئت تاریخ مؤثر الزام‌آور استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ را لغو و اعلام کرد که هر زمان پیش‌نویس مربوط به طبقه‌بندی و اندازه‌گیری تجدیدنظر شده و پیش‌نویس زیان اعتباری مورد انتظار نهایی شد، تاریخ مؤثر الزام‌آور جدیدی تعیین خواهد کرد.

در ژوئیه ۲۰۱۴، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری نسخه کامل شده استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹ را منتشر ساخت. هیئت با پاسخگویی به دامنه محدودی از پرسشهای مربوط به کاربرد و با معرفی «ارزش منصفانه از طریق سایر درآمدها در سود یا زیان جامع» به عنوان یک طبقه برای اندازه‌گیری ابزار ساده بدهی خاص، اصلاحات محدودی در الزامهای مربوط به طبقه‌بندی و اندازه‌گیری داراییهای مالی انجام داد. به علاوه، هیئت الزامهای کاهش ارزش برای به حساب گرفتن زیانهای اعتباری مورد انتظار واحد اقتصادی ناشی از داراییهای مالی خود واحد و تعهدهای مربوط به تمدید اعتبار را به نسخه کامل شده افزود. تاریخ مؤثر الزام‌آور جدیدی نیز تعیین شد.

دیگر استانداردها، اصلاحات تبعی کوچکی بر استاندارد شماره ۹ داشته‌اند؛ از جمله: اصلاحات انجام گرفته در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱ با عنوان «تورم شدید و حذف تاریخهای ثابت برای پذیرندگان استاندارد برای نخستین بار» (منتشر شده در دسامبر ۲۰۱۰)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۰ با عنوان «صورت‌های مالی تلفیقی» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۱ با عنوان «توافقه‌های مشترک» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۳ با عنوان «اندازه‌گیری ارزش منصفانه» (منتشر شده در مه ۲۰۱۱)، اصلاحات سالانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در دوره ۲۰۱۰-۲۰۱۲ (منتشر شده در دسامبر ۲۰۱۳)، و استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۵ با عنوان «درآمد حاصل از قرارداد با مشتریان» (منتشر شده در مه ۲۰۱۴).

منبع:

- IAS 39- Financial Instruments: Recognition and Measurement, <http://www.iasplus.com/en/standard/ias/ias39>